

รายงานการประชุม

คณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕

เมื่อวันอังคารที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑๐ - ๐๑ อาคารกระทรวงยุติธรรม

ผู้มาประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	ประธานกรรมการ
นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	
๒. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	รองประธานกรรมการ
พันตำรวจโทประวุธ วงศ์สีนิล (ผู้แทน)	
รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	
๓. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
นางสาวซาร่าห์ บินเยาะ (ผู้แทน)	
รักษาการ ที่ปรึกษาวิชาการพัฒนาสังคม	
๔. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
นายโกวิท คูพะเนียด (ผู้แทน)	
ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายการศึกษา	
๕. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
ร้อยตรีเรวัต รักเกื้อ (ผู้แทน)	
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	
๖. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	กรรมการ
นายศุภกิจ แย้มประชา (ผู้แทน)	
รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	
๗. อัยการสูงสุด	กรรมการ
นายอิทธิพร แก้วทิพย์ (ผู้แทน)	
อธิบดีอัยการ สำนักงานคดีอาญา	
๘. เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	กรรมการ
นางสาวรตญา กอบศรีกาญจน์	
รักษาการในตำแหน่ง เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	
๙. นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๐. นายเผ่าทอง ทองเจือ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑. นายนันทิ จิตสว่าง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒. นายแพทย์พรเทพ ศิริวนารังสรรค์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๓. นายแสงชัย อีร์กุลวานิช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๔. อธิบดีกรมราชทัณฑ์ นายอายุตม์ สินธพพันธุ์	กรรมการและเลขานุการ
๑๕. รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร นายธวัชชัย ชัยวัฒน์	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายพัฒนา นายสิทธิ สุธีวงศ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ	ติตราชการ
๒. ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ	ติตราชการ
๓. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ	ติตราชการ
๔. พลตำรวจเอกวันชัย ศรีนวลนัต	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ติตการกิจ
๕. นายดำรงศักดิ์ เครือแก้ว	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ติตการกิจ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายวิทยา สุริยะวงศ์	คณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษ
๒. นายณรงค์ จุ้ยเส่ย	รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ
๓. ทันตแพทย์หญิงจุฑารัตน์ จินตกานนท์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทันตวิทยา
๔. นายแพทย์ธาดรี สุนพงษ์ศรี	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม
๕. นายอัสนีย์ สังขเนตร	ผู้อำนวยการกองทันตวิทยา
๖. นายปราโมทย์ ทองศรี	ผู้อำนวยการกองทันตปฏิบัติ
๗. นางงามใจ ทวีชนม์	แทน ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย
๘. นายสัญญา เต่าหิม	ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
๙. นายมานะ วินทะไชย	เลขานุการกรม
๑๐. นางสาวกนกวลี ทิมประทุม	ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล
๑๑. นางสาวขวัญหทัย ศรีนาค	ผู้อำนวยการกองบริหารการคลัง
๑๒. นางสาววรดา วสันต์นันทสิริ	ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์
๑๓. นางสาวพิมพ์พร เนตรพุกณะ	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
๑๔. นายกริชทอง อ้นจันทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานอภัยโทษ
๑๕. นางสาววิดา จันทอง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพักการลงโทษ
๑๖. นางสาวบรรณรัตน์ สุวรรณประเสริฐ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเลื่อนชั้นผู้ต้องขัง
๑๗. นายพรประสม แก้วเสถียร	ผู้อำนวยการกลุ่มงานลดวันต้องโทษ
๑๘. นางสาวปฐมาวดี ปัทมโรจน์	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๑๙. นางสาวประณต สมิตัย	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
๒๐. นางสาววาสนา ธิติธรรมพฤษ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๒๑. นายพลศักดิ์ บุญเกิด	ร.ก.นักทันตวิทยาชำนาญการพิเศษ
๒๒. นางสาวณธรา ฐิติธราดล	ร.ก.นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๒๓.นางสุวรรณี กลิ่นนุช	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ
๒๔.นางสาววิลาวัลย์ คันทะสิทธิ์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๒๕.นายมานิต คล้ายคลึง	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
๒๖.นางสาวมณีนีรัตน์ พงศ์วัฒนาสันต์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒๗.นางสาวนฤมล ลัมมะวิชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒๘.นางสาวปรารธนา บุญสุข	นักทัศนวิทยาชำนาญการ
๒๙.นายกฤษฎี วิจิตรกุล	นักทัศนวิทยาชำนาญการ
๓๐.นางสาวจิราพร แสงทอง	เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญงาน
๓๑.นางสาวกนกพร ปรีดามยโรจน์	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ
๓๒.นายศิริศักดิ์ หงส์ศิริ	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
๓๓.นางสาวแพรวไพลิน โคตรพรม	นักทัศนวิทยาปฏิบัติการ
๓๔.นายรัชพล ธนะเกียรติวาริ	นักทัศนวิทยาปฏิบัติการ
๓๕.นางสาวพรพรจุฑา แก้วจังหวัด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๓๖.นางปวิษฐา ปั่นคำ	เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติงาน
๓๗.นายอนุรักษ์ แดงทอง	เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ปฏิบัติงาน

เริ่มประชุม

เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

ระเบียบวาระที่ ๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ประธานกรรมการ กล่าวเปิดการประชุมพร้อมขอขอบคุณคณะกรรมการราชทัณฑ์ที่ให้เกียรติเข้าร่วมประชุม และได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญในการประชุมในวันนี้ว่า เกี่ยวกับการบริหารโทษต่าง ๆ ของกรมราชทัณฑ์ที่ได้ดำเนินการกันมา ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๙ ตามกฎหมายของราชทัณฑ์ และอาจไม่ได้มีการปรับปรุงให้เท่าทันสถานการณ์ปัจจุบัน ประกอบกับมีการปรับแก้เขียนกฎหมายใหม่คือ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่กล่าวถึงประเด็นนี้ก็เพราะว่า ปัญหายาเสพติดทำให้ราชทัณฑ์มีผู้ต้องขังคดียาเสพติดมากกว่าร้อยละ ๙๐ ขณะที่คดีอื่นๆ มีเพียงร้อยละ ๑๐ บางเรือนจำผู้ต้องขังคดียาเสพติดมีจนถึงร้อยละ ๘๙ บางเรือนจำมีถึงร้อยละ ๘๒ และมีแนวโน้มว่าคงไม่มีเรือนจำใดที่มียาเสพติดน้อยกว่านี้ จึงมองเห็นว่าปัญหายาเสพติดจึงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขเป็นอย่างมาก กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการทั้งทางกฎหมายและวิธีการปฏิบัติ ได้แก่ การยึดทรัพย์และการปรับอัตราโทษ ในกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่กล่าวคือ ถ้าไม่ใช้ตัวการใหญ่จะมีอัตราโทษน้อยลงและสำหรับตัวการใหญ่จะมีอัตราโทษเพิ่มขึ้น ในขณะที่การดำเนินการเกี่ยวกับการคัดแยกนักโทษที่ปฏิบัติอยู่ ดูเหมือนจะแยกได้แค่เพศหญิงหรือเพศชาย ถ้าหากจะแยกประเภทหรือความรุนแรง ก็คงจะไปเกี่ยวข้องกับข้อมูลซึ่งจะต้องดำเนินการคือ Big Data ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลอาชญากรรมต่าง ๆ เพื่อมาดำเนินการตรงนี้ เพราะฉะนั้นในการดำเนินการเรื่องข้อมูลและข้อศึกษาแนะนำจากท่านนายกรัฐมนตรีที่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประมวลเรื่องดังกล่าวข้างต้น ซึ่งหากเป็นไปได้อยากให้มีการดำเนินการไปทุกด้านพร้อมกัน โดยในส่วนของคณะกรรมการ จะมีความเห็นประการใดในวาระนั้นขอให้ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่ในวาระต่อไป

มติที่ประชุม

รับทราบ

/ระเบียบวาระที่ ๒...

ระเบียบวาระที่ ๒ **เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔**

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายธวัชชัย ชัยวัฒน์) ผู้ช่วยเลขานุการ
แจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงรายงานการประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ โดยมีทั้งหมดรวม
๘ หน้า ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้จัดส่งให้คณะกรรมการราชทัณฑ์ ได้พิจารณาตรวจสอบและแจ้งฝ่ายเลขานุการฯ ทราบ
หากประสงค์แก้ไข ซึ่งปรากฏว่าไม่มีกรรมการแจ้งความประสงค์ขอแก้ไขแต่อย่างใด

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔

ระเบียบวาระที่ ๓ **เรื่องเพื่อทราบ**

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในเรือนจำทัณฑสถาน
และการได้รับวัคซีนของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายธวัชชัย ชัยวัฒน์) ผู้ช่วยเลขานุการ
รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๕ กรมราชทัณฑ์ มีผู้ต้องขังติดเชื้อโควิด - ๑๙ สะสม
รวมทั้งสิ้น ๘๘,๒๙๙ ราย เสียชีวิตสะสม ๑๘๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๑ โดยมีผู้ต้องขังรักษาหายสะสม
๘๕,๓๖๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๖๗ ของผู้ต้องขังติดเชื้อทั้งหมด โดยขณะนี้พบการแพร่ระบาดในเรือนจำ/
ทัณฑสถาน ๘ แห่ง ได้แก่ เรือนจำอำเภอรัตนบุรี เรือนจำจังหวัดมุกดาหาร เรือนจำจังหวัดหนองคาย
เรือนจำจังหวัดพังงา เรือนจำอำเภอไชยา เรือนจำกลางพิษณุโลก เรือนจำจังหวัดภูเก็ต และเรือนจำจังหวัด
อุทัยธานี สำหรับกรณีการติดเชื้อโควิด-๑๙ ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พบว่ามีจำนวนสะสม ๑,๒๙๓ ราย
เสียชีวิตสะสม ๒ ราย

ทั้งนี้ กรมราชทัณฑ์ ได้พยายามเร่งการฉีดวัคซีนให้แก่ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่
กรมราชทัณฑ์ เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันโดยเร็ว ซึ่งขณะนี้ ผู้ต้องขังได้รับการฉีดวัคซีนเข็มที่ ๑ จำนวน ๒๕๒,๘๘๗ โดส
เข็มที่ ๒ จำนวน ๑๙๕,๖๘๗ โดส และเข็มที่ ๓ จำนวน ๕๖,๙๗๔ โดส รวมมีผู้ต้องขังที่ได้รับการฉีดวัคซีน
ครบโดส จำนวน ๒๖๔,๙๓๔ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๐ ของผู้ต้องขังทั้งหมด ๒๘๐,๙๘๕ คน

สำหรับเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ ได้รับวัคซีนจำนวน ๔ เข็ม ๒,๑๓๑ ราย ได้รับวัคซีน
จำนวน ๓ เข็ม ๑๐,๔๐๒ ราย ได้รับวัคซีนจำนวน ๒ เข็ม จำนวน ๑,๐๓๕ ราย และได้รับวัคซีนเพียง ๑ เข็ม
จำนวน ๑๒๐ ราย อย่างไรก็ตาม ยังมีเจ้าหน้าที่ ๖๕ ราย จากเจ้าหน้าที่ทั้งหมด ๑๓,๘๑๓ ราย ยังไม่ได้รับวัคซีน
เนื่องจากมีเหตุผลความจำเป็นและความเสี่ยงต่างๆ อาทิ มีโรคประจำตัว มีปัญหาด้านสุขภาพ ตั้งครรภ์
อยู่ระหว่างการให้มนูบุตร วางแผนมีบุตร แพ้วัคซีน และเพิกเฉยป่วยจากการติดเชื้อโควิด - ๑๙ เป็นต้น

นอกจากนี้ กรมราชทัณฑ์ ได้รับการสนับสนุนวัคซีน จากกรมควบคุมโรค เป็นวัคซีน
เข็มที่ ๓ สำหรับผู้ต้องขัง จำนวน ๒๘๐,๐๐๐ โดส และวัคซีนเข็มที่ ๔ สำหรับเจ้าหน้าที่ จำนวน ๑๔,๐๐๐ โดส
ทั้งนี้ กรมราชทัณฑ์จะเร่งการฉีดวัคซีน ให้แก่ผู้ต้องขังที่มีกำหนดฉีดวัคซีนเข็มที่ ๓ ภายในเดือนมกราคม ๒๕๖๕
จำนวน ๑๑๖,๘๓๓ คน

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ **เรื่องเพื่อพิจารณา**

การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการ
ตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังโทษ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ประธานกรรมการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า วาระนี้สืบเนื่องจากข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษ ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานให้ที่ประชุมทราบ

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายธวัชชัย ชัยวัฒน์) ผู้ช่วยเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า ตามที่นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๓๗/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษ โดยมีอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง ความเป็นมาและการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติในการขอรับพระราชทานอภัยโทษและการกำหนดชั้นนักโทษของกรมราชทัณฑ์ เพื่อป้องกันมิให้นักโทษเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับตามกฎหมาย

โดยต่อมาคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษ ได้รายงานผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะให้นายกรัฐมนตรีทราบ นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วจึงได้มีข้อสั่งการเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๕ ให้กระทรวงยุติธรรมรับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการไปพิจารณาดำเนินการให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เพื่อให้การขอพระราชทานอภัยโทษในวโรกาสสำคัญที่จะมีขึ้นต่อไปเป็นไปโดยปราศจากข้อห่วงกังวลของสาธารณชน ในกรณีต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ หรือกฎระเบียบใดให้เป็นไปตามหลักการนี้ก็ขอให้เสนอมาด้วย และได้มีข้อสั่งการให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ผู้อยู่ในข่ายจะได้รับการเสนอชื่อเพื่อขอรับพระราชทานอภัยโทษควรต้องให้ความสำคัญแก่ทัศนคติหรือความสำนึกผิดชอบชั่วดีในความผิดที่ตนได้กระทำความผิด และการกระทำความผิดหรือรู้แล้วแต่ไม่กลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคมมากกว่าการเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อยหรือไม่ก่อความวุ่นวายในระหว่างต้องโทษซึ่งโดยปกติผู้ต้องโทษต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้สำหรับผู้ต้องโทษอยู่แล้ว ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป และบุคคลดังกล่าวควรต้องรับโทษตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ และสัดส่วนการลดโทษนั้น ควรเสนอลดโทษไม่เกิน ๑ ใน ๔ ทั้งนี้ เพื่อให้การลดโทษอาญาแก่ผู้กระทำความผิดเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักการลดโทษอาญาที่เป็นสากล และเพื่อรักษาความปลอดภัยของสังคม

๒. ปรับปรุงกระบวนการจัดชั้นและเลื่อนชั้นนักโทษ การตรวจสอบรายชื่อรวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสำนึกผิดชอบชั่วดีของผู้จะเสนอชื่อเพื่อรับพระราชทานอภัยโทษ โดยให้พนักงานอัยการหรือศาลเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมและให้ความเห็นประกอบด้วย

๓. ให้กระทรวงยุติธรรม/กรมราชทัณฑ์ นำเสนอแนวปฏิบัติ/ปรับปรุงกฎระเบียบตามข้อ ๑, ๒ นำเสนอให้นายกรัฐมนตรี/คณะรัฐมนตรี ทราบโดยเร็วที่สุด ให้มีความพร้อมดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ รัดกุม รอบคอบ และโปร่งใส เพื่อไม่ให้เกิดเป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ขึ้นในสังคมเหมือนอย่างที่ผ่านมาเป็นอันขาด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ประธานกรรมการ มีข้อสังเกตว่า เนื่องจากกรมราชทัณฑ์มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพักการลงโทษในกรณีต่าง ๆ มาโดยตลอด ดังนั้น หากจะปรับเปลี่ยนการดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีในประเด็นที่ ๓ กรมราชทัณฑ์จะต้องชะลอการดำเนินการหรือไม่อย่างไร กรณีใดสามารถชะลอการดำเนินการได้หรือกรณีใดไม่ต้องชะลอ และเนื่องจากว่าข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีนั้น เป็นสิ่งที่กรมราชทัณฑ์ไม่เคยได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานทั้งเรื่องการคัดแยกนักโทษ หรือการรับนักโทษเข้าใหม่ให้เป็น

/แนวปฏิบัติ...

แนวปฏิบัติใหม่ที่เท่าทันกับสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด ดังนั้น กรมราชทัณฑ์ จำเป็นต้องนำข้อเท็จจริงปัจจุบันมาแก้ไขปรับปรุงและดำเนินการ

แต่อย่างไรก็ตาม การตั้งต้นจัดทำแนวทางการดำเนินงานใหม่ต้องใช้เวลา โดยทีมงานเดิม ที่ดำเนินการอยู่แล้วยังคงต้องดำเนินการต่อไปก่อน มิฉะนั้นผู้ต้องขังก็จะล้นคุก จึงจะขอให้คณะกรรมการ ราชทัณฑ์ช่วยวิพากษ์วิจารณ์และมีมติต่อไป โดยขอเรียนเชิญท่านวิทยา สุริยะวงศ์ ในฐานะอดีตรองปลัดกระทรวง ยุติธรรมและอดีตรองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ และเป็นหนึ่งในคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่า ด้วยการอภัยโทษ ได้อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมให้ที่ประชุมทราบ

นายวิทยา สุริยะวงศ์ คณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่า ด้วยการอภัยโทษ กล่าวขอบคุณประธานกรรมการที่เชิญให้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ เพื่อนำเรียนให้ที่ประชุม คณะกรรมการราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการนโยบายกำกับดูแลการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ โดยเหตุที่มี คณะกรรมการชุดนี้ก็เพราะว่า เมื่อครั้งในอดีตที่กรมราชทัณฑ์สังกัดกระทรวงมหาดไทยเช่นเดียวกับกรมอัยการ และกรมตำรวจนั้น ถือเป็นหนึ่งในสี่อำนาจที่มีฐานะเท่าเทียมกัน ฉะนั้น การบริหารงานเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดภายหลังศาลมีคำพิพากษา ก็สามารถประสานงานกันได้เพราะอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงเดียวกัน ต่อมาภายหลังมีการจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นหน่วยงานอิสระ ขณะที่กรมราชทัณฑ์ ยังคงมีฐานะเป็นกรมเช่นเดิม ทำให้ไม่สามารถประสานงานกับ หน่วยงานภายใต้กระบวนการยุติธรรมเช่นเดิมได้ จึงได้ขอให้มีคณะกรรมการราชทัณฑ์ขึ้นมา โดยกำหนดให้ หน่วยงานตามที่ถูกกล่าวมาข้างต้นเป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้สามารถ เข้ามาพูดคุยในประเด็นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดภายหลังศาลมีคำพิพากษาได้เช่นเดิม

สำหรับเรื่องการพระราชทานอภัยโทษที่ปรากฏเป็นประเด็นทางสื่อ โดยในคราว พระราชทานอภัยโทษรอบล่าสุด คือ พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร วันชาติ และวันพ่อ แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมีบุคคลที่มีชื่อเสียงหลายคนออกมาวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการลดโทษของ กรมราชทัณฑ์ โดยมีบุคคลเป้าหมายจำนวน ๔ ราย ในคดีเกี่ยวกับการจำหน่ายข้าวว่าได้รับการลดโทษเร็วเกินไป และมีความเคลือบแคลงสงสัยในการดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรมและกรมราชทัณฑ์ ซึ่งอันที่จริงแล้ว ทุกหน่วยงานทำงานภายใต้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่ทั้งสิ้น และท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ชี้แจง แก่สื่อมวลชนไปแล้วในคราวแรกว่า ปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมไทยมีระบบการทำงานเป็นบล็อก กล่าวคือ มีการแยกส่วนการดำเนินงานอย่างชัดเจนในภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ระหว่างชั้นตำรวจ ชั้นอัยการ ชั้นศาล และชั้นราชทัณฑ์ ขณะที่ในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา จะมีการดำเนินงานในบางภารกิจที่ทับซ้อนเหลื่อมกัน ระหว่างหน่วยงาน ซึ่งถ้าหากประเทศไทยจะทำเช่นนั้น จะต้องยกร่างกฎหมายใหม่ทั้งหมด ต้องมีการให้อำนาจ ศาลสั่งหลังคำพิพากษาว่าให้บังคับโทษจำคุกตามกำหนดเวลาที่ต้องการ ซึ่งทางโฆษกสำนักงานศาลยุติธรรม เองก็ได้ชี้แจงต่อสื่อมวลชนไปแล้วเช่นกันว่า ศาลมีอำนาจหน้าที่เฉพาะในการวินิจฉัยผิดหรือถูก แต่ภายหลังจากนั้นเป็นเรื่องของรัฐบาลในการบริหารต่อไป ซึ่งเหตุที่การบริหารโทษเป็นเรื่องของฝ่ายบริหาร

ดังนั้น ประเด็นจึงอยู่ที่ว่าจะบริหารอย่างไรให้มีความสมดุลและสังคมปลอดภัย ซึ่งพอเกิดเป็นประเด็นนี้ขึ้นมาก็ได้มีการชี้แจงแล้วว่า กรมราชทัณฑ์ไม่ได้เปลี่ยนแปลงคำพิพากษา ส่วนใหญ่แล้ว ใช้พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษลดโทษ ซึ่งเป็นการยึดโยงกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทรงมี พระเมตตากับประเทศไทย ซึ่งวิธีนี้เป็นกลไกของประเทศไทย ขณะที่ประเทศอื่นก็มีการบริหารโทษในรูปแบบนี้ เช่นกันโดยจะเป็นการให้อำนาจประมุขแห่งรัฐในการเปลี่ยนโทษต่างๆ ตัวอย่างเช่น ล่าสุดประธานาธิบดีเกาหลีใต้

/ที่ถูกจำคุก...

ที่ถูกจำคุกก็มีการใช้อำนาจประธานาธิบดีให้อภัยโทษไป ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ก็มีอำนาจเช่นนี้ ส่วนจะใช้บ่อยหรือไม่ก็แตกต่างกันไป โดยสำหรับของประเทศไทยเราใช้โบราณราชประเพณี มีการพระราชทานอภัยโทษลดโทษแก่ผู้ต้องขังมาแล้ว ๕๐ กว่าครั้ง และกว่าร้อยละ ๙๐ เป็นการดำเนินการในวโรกาสสำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่วนที่เหลือจะเป็นเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมือง หรือศาสนาเพียงไม่กี่ครั้ง อาทิ การพระราชทานรัฐธรรมนูญ งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ซึ่งมีใช่เป็นเรื่องที่กระทรวงยุติธรรมหรือกรมราชทัณฑ์คิดเองและไปออกกฎหมาย ต้องมีการประสานงานกันและได้รับความเห็นชอบจากหลายฝ่าย จึงจะดำเนินไปได้ แต่เนื่องจากเราไม่สามารถอธิบายให้ประชาชนทุกคนเข้าใจแบบนี้ได้ ท่านนายกรัฐมนตรีจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษขึ้นมา โดยมีท่านอาจารย์เข้มชัย ชุตินวงศ์ อดีตอัยการสูงสุด เป็นประธานคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าในการดำเนินการเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษครั้งล่าสุด เป็นการเอื้อประโยชน์กับใครคนใดคนหนึ่งหรือไม่ ทำให้บุคคลบางรายได้รับประโยชน์เป็นการลดโทษเป็นกรณีพิเศษหรือไม่ ซึ่งจากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่มีมูล เพราะเป็นหลักการปฏิบัติโดยทั่วไป ซึ่งสรุปได้ว่า ประเด็นสำคัญอยู่ที่ความถี่ในการมีพระราชทานอภัยโทษ เพราะที่ผ่านมาจะเป็น ๒ - ๓ ปีถึงจะมีการพระราชทานอภัยโทษครั้งหนึ่ง ขณะที่ ๔ ครั้งล่าสุดเกิดขึ้นในห้วงเวลา ๒ ปี

แต่อย่างไรก็ตาม การพระราชทานอภัยโทษถือเป็นคุณเป็นประโยชน์เป็นเรื่องที่ดีไม่ควรไปเปลี่ยนแปลง แต่ประเด็นอยู่กระบวนการได้มาซึ่งการลดโทษที่ควรต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความสมดุลในการบังคับโทษตามกฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบฯ พบว่า ในขั้นกระบวนการเลื่อนชั้นที่เริ่มต้นผิดซึ่งเปรียบเสมือนการติดกระดุมเม็ดแรกผิด จึงทำให้ขั้นตอนต่อมาเช่น การพักการลงโทษ การพระราชทานอภัยโทษจึงผิดตามไปหมด

สำหรับกระบวนการเลื่อนชั้น เป็นไปตามกฎหมายราชทัณฑ์ไทยที่ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๙ ไม่เคยเปลี่ยน คือผู้ต้องขัง มี ๖ ชั้น ได้แก่ เลว เลวมาก กลาง ดี ดีมาก เยี่ยม ผู้ต้องขังเข้าใหม่เป็นชั้นกลาง ถ้าอยู่ ๆ ไป ไม่ได้กระทำความผิดวินัยในเรือนจำก็จะได้รับการเลื่อนชั้นไปเรื่อย ๆ ทำให้ในเรือนจำมีผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมเป็นจำนวนมาก ขณะที่ชั้นเลว ชั้นเลวมาก (ซึ่งภายหลังเปลี่ยนเป็นชั้นต้องปรับปรุงชั้นต้องปรับปรุงมาก) มีจำนวนน้อย ซึ่งการเลื่อนชั้นของผู้ต้องขังใช้พฤติการณ์ของนักโทษเป็นหลัก ไม่เคยดูประวัติการกระทำความผิดก่อนหน้า ใช้เวลาเต็มทีคือ ๑ ปี ๖ เดือน ผู้ต้องขังก็จะได้รับการเลื่อนชั้นจากชั้นกลางไปจนถึงชั้นเยี่ยม ดังนั้น พอมีพระราชทานอภัยโทษก็จะได้รับการลดโทษลงไปอีก จึงเกิดเป็นปัญหาที่คณะกรรมการตรวจสอบฯ เห็นควรจะต้องรื้อแก้ไขปรับปรุง ซึ่งเรื่องเหล่านี้เป็นคำสั่งทางปกครองมีทั้งผลได้และผลเสีย ตราบใดที่ไม่มีกฎหมายรองรับก็ต้องดำเนินการตามเดิมต่อไป จนกว่าจะมีการแก้กฎหมายเสียก่อนสำหรับการเลื่อนชั้นส่วนในกรณีพักการลงโทษเป็นอำนาจของกระทรวงยุติธรรมที่สามารถกำหนดแก้ไขหลักเกณฑ์ได้

นายวิทยา สุริยะวงศ์ คณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษ เรียนย้าให้ที่ประชุมทราบว่า ในประเด็นที่สังคมเกิดข้อสงสัย ทางคณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้ตรวจทานแล้วพบว่า ทางกระทรวงยุติธรรมและกรมราชทัณฑ์ไม่ได้มีการเอื้อประโยชน์ผู้ใด และเหตุที่ว่าทำไมไม่ได้รับการลดโทษเร็วก็เป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมาย

สำหรับการพระราชทานอภัยโทษ โดยหลักจะมีการแบ่งนักโทษเด็ดขาดออกเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มแรกจะบอกว่าใครบ้างที่ได้รับการอภัยโทษปล่อยตัว เช่น ผู้ที่เหลือโทษจำคุกต่อไปไม่เกิน ๑ ปี ชรา พิกัด หรือจำคุกมาแล้วเป็นเวลาตามที่กำหนด กล่าวคือ บุคคลกลุ่มที่เป็นอันตรายน้อย ซึ่งอันที่จริงแล้วการปล่อยอภัยโทษในปีหนึ่งครั้งละ ๓๒,๐๐๐ คนถือเป็นจำนวนที่น้อย กลุ่มที่สองคือผู้ที่ไม่เข้าเกณฑ์ปล่อยตัวก็จะได้รับการลดโทษตามลำดับชั้น เช่น นักโทษเด็ดขาดชั้นเยี่ยม ได้ลด ๑ ใน ๒ หรือ ๑ ใน ๓ หรือ ๑ ใน ๔ /ซึ่งเป็นส่วน...

ซึ่งเป็นส่วนที่ควรจะต้องเป็นไปอย่างสัมพันธ์กับความถี่ของการมีพระราชทานอภัยโทษ ถ้าถี่มากต้องลดโทษน้อย ถ้าถี่น้อยต้องลดโทษมาก ซึ่งกระทรวงยุติธรรมก็ต้องรับไว้ว่าจะไปแก้ไขอย่างไรบ้าง กล่องที่สาม คือ คนที่ไม่ได้รับพระราชทานอภัยโทษก็จะมีบัญชีแนบท้ายที่กำหนดประเภทคดี ที่ไม่สมควรได้รับพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในช่วงเวลานั้นๆ เช่น คดีเกี่ยวกับความมั่นคง คำนุश्य ปาไม้ ทุจริต ฯลฯ

ทั้งนี้ ในอนาคต กระทรวงยุติธรรมจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้เหมาะสม โดยใช้มาตรฐานสากล ตัวอย่างเช่น ประเทศสิงคโปร์ หรือประเทศในเครือจักรภพ ที่ไม่มีการพระราชทานอภัยโทษ แต่มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารโทษ หมายความว่า พอนักโทษได้รับโทษจำคุก ผู้บัญชาการเรือนจำสามารถใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติลดโทษให้ได้เลย แล้วหลังจากนั้นบังคับให้จำคุกเต็มตามกำหนดโทษที่เหลืออยู่และไม่มีการลดโทษอีกต่อไป ดังนั้น การจำคุกตลอดชีวิต จึงมี ๒ แบบ คือ ตลอดชีวิตจริงๆ หรือตลอดชีวิตแบบลดโทษได้ แต่สำหรับบริบทของประเทศไทยก็ควรที่จะพิจารณาให้มีการลดโทษและมีระยะเวลาการจำคุกสุดท้ายที่คาดว่าจะส่งคนน่าจะพอใจ โดยจะต้องใช้เวลาในการเตรียมการในประเด็นนี้พอสมควร ในการนี้ ท่านประธานกรรมการ เห็นว่าเมื่อกรมราชทัณฑ์ได้รับโจทย์มาแล้ว ก็ควรให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาตามโจทย์ที่ได้รับและดำเนินการปรับแก้เสนอร่างกฎกระทรวงใหม่ขึ้นมา นำเสนอต่อคณะกรรมการราชทัณฑ์ แล้วจึงนำไปเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

สำหรับ กรอบแนวคิดหลัก หากจะดำเนินการปรับแก้การดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ให้ตอบโจทย์ ต้องมุ่งเน้นวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่ว่า คุณชังไว้เพื่อตัดโอกาสไม่ให้กระทำความผิดอีก ถือว่าทุกวันนี้กรมราชทัณฑ์ก็สามารถทำได้ดี เพราะผู้ต้องขัง ๓๐๐,๐๐๐ กว่าราย มีสถิติการหลบหนีเพียง ๑๐๐-๒๐๐ ราย หรือวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษแก้แค้นทดแทน ที่ต้องพิจารณาว่าจะต้องแก้แค้นเท่าไร ก็จะสาสม แต่อย่างไรก็ดี มนุษย์เรามีความสามารถในการปรับตัว ติดคุกแล้วอยู่ไป ๖ เดือนก็สามารถปรับตัวได้แล้ว ถ้าหากต้องอยู่ไปอีก ๑๐ ปี หรือ ๓๐ ปีก็ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง แต่เราได้คนแก่ที่หมดสภาพคืนกลับมาในสังคม ดังนั้นการลงโทษก็ควรเป็นไปตามสมควรพอให้รู้สึกเข็ดหลาบ เพราะเราลงโทษเพื่อแก้ไขให้เขากลับมาเป็นคนดี ดังนั้น การหาจุดสมดุลในเรื่องของการลงโทษเพื่อแก้แค้นและเพื่อแก้ไข จึงเป็นโจทย์ใหญ่ที่เป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ว่าจะทำอย่างไรดีในกระบวนการนี้

ดังนั้น กรมราชทัณฑ์จะต้องกลับมาเริ่มต้นที่ดูที่กระบวนการแรกเลยคือ กระบวนการรับตัว คือ KYP หมายถึง Know Your Prisoners ต้องรู้จักนักโทษของตัวเอง ต่อมาคือ ขั้นตอนคัดแยก ต้องเอานักโทษไปใส่กล่องให้เหมาะสม ซึ่งกระบวนการจัดคนลงกล่องก็มีความยาก เพราะเป็นคำสั่งทางปกครอง จึงต้องมีกติกาที่วัดได้ มีระบบให้คะแนนที่เหมาะสม เช่น อายุ คดีที่กระทำความผิด ก็ควรจะมีคะแนนที่ต่างกัน เพราะสะท้อนภาพ เป็นพฤติกรรมของนักโทษแต่ละคน และท้ายที่สุดคือการพักการลงโทษที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อกรมราชทัณฑ์สามารถเริ่มต้นการติดกระดุมเม็ดแรกให้ถูกต้องได้เสียก่อน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ประธานกรรมการ กล่าวขอบคุณท่านวิทยากร ที่กรุณาให้คำแนะนำในรายละเอียดของการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบฯ ที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง ในการนี้ ขอให้คณะกรรมการราชทัณฑ์ร่วมให้ข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าว

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส) มีข้อสังเกตว่า ในประเด็นที่ ๑ และ ๒ ตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ควรมีการวางแผนทางให้เป็นรูปธรรมที่เห็นเด่นชัด เช่น การวัดทัศนคติ หรือมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของบุคคล ควรมีการใช้นักจิตวิทยาในการประเมิน หรือให้มีการปลูกฝัง หรือการอบรมสร้างจิตสำนึก หรือร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ เช่น นักพูดที่พูดให้รู้สึกสำนึกในบุญคุณของพ่อแม่ เพราะอย่างน้อยในช่วงหนึ่งก็เกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

และควรจัดให้มีการปลูกฝังบ่อยๆ ก่อนที่จะมีการปล่อยตัว ให้สังคมได้รับรู้มาก่อนที่จะปล่อยออกมาสู่สังคม ภายนอกได้มีการกล่อมเกลาสู้ต้องขังที่เพียงพอ เพื่อให้สังคมให้การยอมรับ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา (นายแพทย์พรเทพ ศิริวนารังสรรค์) กล่าวว่า ในเรื่องที่สังคมเป็นห่วงมาก คือ ในกรณีที่ผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษหรือภัยโทษที่ได้รับการปล่อยตัวออกมา จากเรือนจำแล้วมีปัญหาด้านจิตเวชที่เป็นภัย ซึ่งไม่สามารถวัดได้จากอาการประสาทหลอน ในการพิจารณา เหนือในการพักการลงโทษหรือภัยโทษ จึงอาจจะใช้การวัดผลจากการทำแบบ Screening ง่ายๆ ของกรมสุขภาพจิต รวมไปถึงควรจะต้องปรึกษาผู้รู้ทางด้านสุขภาพจิต เพราะผู้ต้องขังกลุ่มนี้อาจจะยังไม่ถึงกับ มีอาการบ้า แต่ว่ามีสภาพจิตหลอนทางด้านสังคมวิทยา หรือมีความเคียดแค้นอยู่ ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาภายหลัง พ้นโทษถ้าสามารถดำเนินการในส่วนนี้ได้ก็จะช่วยลดความเป็นภัยของสังคมเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกมา จึงขอให้ทางกรมราชทัณฑ์ยังคงไว้ซึ่งหลักเกณฑ์การพักการลงโทษหรือภัยโทษเกี่ยวกับการประเมินสุขภาพจิต ต่อไป นอกจากนี้ ขอชื่นชมที่มีการศึกษาค้นคว้าแนวทางการดำเนินการของต่างประเทศเกี่ยวกับการพัก การลงโทษ การลดโทษ ที่มีลักษณะเป็นคุณต่อนักโทษมาอ้างอิงเพื่อให้มีหลักฐานที่สามารถตอบสนองได้ว่า กรมราชทัณฑ์ได้ปฏิบัติตามลักษณะสากลนิยมด้วยแล้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ประธานกรรมการ กล่าวเสริมว่า ทางกระทรวงยุติธรรมอยู่ในระหว่างการออกกฎหมายป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งจะช่วยให้ดีที่สุดในการตอบคำถามเรื่องการสำนึกผิดชอบชั่วดี โดยจะมีนักโทษอยู่ ๗ - ๘ ประเภท ที่เมื่อได้รับการปล่อยตัว ออกมาแล้วไม่ค่อยมีความสำนึก เช่น ช่างซ่อมชิ้น ช่างซ่อมเด็ก ซึ่งกฎหมายจะกำหนดให้มีการควบคุมคนกลุ่มนี้ ภายหลังพ้นโทษด้วย โดยได้เสนอไว้ในร่างกฎหมายว่า จะดำเนินการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) เป็นระยะเวลา แต่อย่างไรก็ดี ทางกระทรวงยุติธรรมก็ยังไม่ได้มองไปถึงการได้รับพระราชทานอภัยโทษทุกคน ทุกกลุ่ม ดังนั้น ขอฝากประเด็นให้ทางคณะกรรมการฯ ที่จะไปดำเนินการในเรื่องนี้ รวมถึงการปรับปรุง กระบวนการจัดชั้น เลื่อนชั้นนักโทษด้วย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการราชทัณฑ์ (นายแสงชัย ธีรกุลวานิช) กล่าวว่า ที่รับฟังการประชุมมา ที่ท่านวิทยากร ได้นำเรียนที่ประชุมเป็นเรื่องที่น่าสนใจอยู่หลายประเด็น โดยเฉพาะในเรื่องที่ประเด็นที่ท่านพิสิษฐ์ฯ และท่านพรเทพฯ กล่าวถึง คือ ตัวชี้วัดเรื่องของความเป็นคนดี ความสำนึกผิด ว่าจะวัดทัศนคติอย่างไร นอกจากนี้ ประเด็นที่น่าจะเป็นประโยชน์อีกประการหนึ่ง คือ การกำหนดเกณฑ์และน้ำหนักตัวชี้วัด และความเสียหายของแต่ละคดีที่เกิดขึ้น แล้วนำมาประกอบ การพิจารณาเรื่องของการอภัยโทษ ซึ่งตัวน้ำหนักของความเสียหายก็ควรจะต้องมีความแตกต่างกัน ระหว่าง ความผิดที่ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างกับวงแคบ ซึ่งถ้าเราสามารถนำน้ำหนักของการทำความดีหรือ ความเสียหายมาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาลดโทษหรือการจัดชั้นได้ ก็น่าจะช่วยลดกระแสสังคม สร้างความเป็นธรรมในการพิจารณาได้

นายวิทยา สุริยะวงศ์ คณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการ ตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษ อธิบายเพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับระบบ Blockchain ของกระบวนการ ยุติธรรมว่า ภายหลังจากราชทัณฑ์ปล่อยตัวผู้ต้องขังออกจากเรือนจำไป ก็ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ ใดๆ กับผู้พ้นโทษได้แล้ว แต่อย่างไรก็ดี เมื่อเกิดเหตุที่ผู้พ้นโทษกลับมากระทำผิดอีก ราชทัณฑ์กลับเป็น หน่วยงานแรกที่โดนตำหนิ ซึ่งท่านประธานกรรมการ ก็ได้เคยหาหรือว่า จะมีกฎหมายฉบับใดบ้างหรือไม่ ที่ราชทัณฑ์จะสามารถเข้าไปจัดการกับผู้พ้นโทษได้ ซึ่งเท่าที่ศึกษาก็มีกฎหมายว่าด้วยการกักกัน แต่จะต้องฟ้อง แต่แรกยื่นคำร้องซึ่งก็ไม่สามารถทำได้ทันเพราะเลยกำหนดเวลามาแล้ว ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการเสนอ ร่างพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ....

/เพื่อให้อำนาจ...

เพื่อให้อำนาจเจ้าพนักงานในการคุมประพฤติผู้ที่พ้นโทษไปแล้วในคดีความผิดตามที่กำหนดไว้ ๗ - ๘ ประเภท เพราะว่าคนกลุ่มนี้กว่าจะได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษออกจากเรือนจำคืออีกกว่า ๑๐ - ๒๐ ปีภายหลังจากนี้ โดยในวันนั้นสังคมก็อาจจะจำไม่ได้แล้วว่าเคยเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นบ้าง ดังนั้น ร่างกฎหมายที่กำลังเสนอนี้ จึงจะช่วยให้มีการติดตามความประพฤติต่อไปได้อีกโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) อันที่จริงก็ได้มีความพยายามสอบถามศาลว่า จะมีคำสั่งเพิ่มเติมภายหลังคำพิพากษาได้หรือไม่ แต่ทางศาลก็แจ้งว่าไม่สามารถทำได้เพราะไม่มีอำนาจ ตัวอย่างเช่น จำคุก ๓๐ ปี ก็สั่งได้แค่เท่านั้น ไม่สามารถสั่งจำคุก ๓๐ ปี และคุมประพฤติต่ออีก ๑๐ ปีได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่สามารถทำได้ยกเว้นกฎหมายฉบับดังกล่าวที่จะเข้าสภาเร็วๆ นี้

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) กรรมการและเลขานุการ
นำเสนอต่อที่ประชุมว่า ในเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอการอภัยโทษตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ขอนำเสนอองค์ประกอบคณะกรรมการฯ เบื้องต้น ดังนี้

๑. นายวิทยา สุริยะวงศ์ ประธานอนุกรรมการ

กรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษ/อติตรอง
ปลัดกระทรวงยุติธรรม/อดีตอธิบดีกรมราชทัณฑ์

๒. นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล อนุกรรมการ

อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงยุติธรรม

๓. นางสาวนันท์ศรี เทพชลไชย อนุกรรมการ

ผู้ตรวจราชการกระทรวงยุติธรรม

๔. นายยอดฉัตร ตสาริกา อนุกรรมการ

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษ

๕. นายอัสนีย์ สังขเนตร อนุกรรมการ

ผู้อำนวยการกองทัณฑวิทยา

๖. ผู้อำนวยการกลุ่มงานอภัยโทษ อนุกรรมการ

๗. ผู้อำนวยการกลุ่มงานพักการลงโทษ อนุกรรมการ

๘. ผู้อำนวยการกลุ่มงานเลื่อนชั้นผู้ต้องขัง อนุกรรมการ

๙. ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง อนุกรรมการ

๑๐. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๑. นางจิรารัตน์ วนาพัทธ์ อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นิติกรชำนาญการ กองกฎหมาย

๑๒. นางสาวน้ำฝน เกตุสิงห์สร้อย อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ สำนักงานกิจการยุติธรรม

๑๓. นายภวิศร์ ทวีงาม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นักทัณฑวิทยาชำนาญการ กองทัณฑปฏิบัติ

๑๔. บุคคลอื่นที่ประธานกรรมการราชทัณฑ์เห็นสมควรแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการ

โดยขอเสนอเพิ่มเติมรายชื่ออนุกรรมการฯ เพื่อให้มีความรอบคอบในการดำเนินงานอีกจำนวน ๒ ตำแหน่ง คือ รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบกองทัณฑปฏิบัติ และผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ประธานกรรมการ

กล่าวว่า เมื่อพิจารณาสถิติการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในการคุมประพฤติต่อจากการปล่อยพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษออกจากเรือนจำที่ค่อนข้างเป็นสถิติที่ดี เพราะว่าหากมีการประพฤติดีเงื่อนไข ในระหว่างการคุมประพฤติหรือขณะติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) จะต้องถูกนำกลับมาคุมขังตามจำนวนวันที่ได้รับพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษทั้งหมด แต่เมื่อมีพระราชทานอภัยโทษขึ้น กลับกลายเป็นว่า ผู้ได้รับการปล่อยตัวคุมประพฤติได้รับพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัวไป จึงได้ปรับเกณฑ์ในพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษให้ผู้ได้รับการปล่อยตัวคุมประพฤดียังต้องคุมประพฤติต่อไปเช่นเดิม เพราะว่า การอยู่ในระหว่างการคุมประพฤติผู้ต้องขังก็จะมีครอบครัวช่วยดูแลป้องกันไม่ให้กระทำผิด และทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น

ในส่วนของการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอการอภัยโทษตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี เห็นสมควรดำเนินการตามที่กรมราชทัณฑ์นำเสนอ โดยในเบื้องต้นขอให้คณะอนุกรรมการฯ เร่งจัดทำกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรีทราบโดยเร็วก่อน ส่วนรายละเอียดในแต่ละส่วนให้ราชทัณฑ์ดำเนินการต่อไปตามลำดับ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกันกับการปฏิบัติ เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานใหม่ไปพร้อมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ส่วนใดที่ดำเนินการแล้วเสร็จให้นำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ให้ความเห็นชอบต่อไป

ผู้แทนปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายโกวิท คูพะเนียด) กรรมการ

กล่าวว่า สำหรับประเด็นการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ขอให้ระบุนำอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ ให้มีความชัดเจน โดยมี ๔ ประเด็นใหญ่ คือ การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบฯ และอีก ๓ ประเด็น คือ การดำเนินการตามข้อสั่งการเพิ่มเติมของนายกรัฐมนตรี โดยเฉพาะในประเด็นการปรับปรุงกฎระเบียบที่คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ จะต้องดำเนินการถึงขั้นของการยกร่างกฎระเบียบหรือไม่อย่างไร รวมทั้งควรจะมีอำนาจการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการด้วยหรือไม่ เพราะการทำงานของคณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้เป็นงานที่มีความสำคัญมาก ซึ่งในการดำเนินการเรื่องนี้กรมราชทัณฑ์หรือกระทรวงยุติธรรมไม่สามารถทำได้โดยลำพัง ในบางเรื่องอาจจะต้องประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย จึงควรให้อำนาจคณะอนุกรรมการฯ ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ประธานกรรมการ

ให้กรมราชทัณฑ์รับข้อสังเกตไปปรับปรุงและนำมาเสนอคณะกรรมการราชทัณฑ์พิจารณาต่อไป แต่ในโอกาสแรกขอให้คณะอนุกรรมการฯ เร่งจัดทำกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรีทราบโดยเร็วก่อน

มติที่ประชุม

ของนายกรัฐมนตรี

เห็นชอบ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอการอภัยโทษตามข้อสั่งการ

ระเบียบวาระที่ ๕

เรื่องอื่นๆ

(ถ้ามี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ประธานกรรมการ

แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เนื่องจากในช่วงบ่ายวันนี้ จะมีการประชุมในประเด็นเกี่ยวกับกัญชาในการยกร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ... ที่จะส่งผลให้กัญชาไม่ใช่นยาเสพติด แต่สารสกัดยังเป็นยาเสพติดซึ่งในประเด็นนี้มีความเกี่ยวเนื่องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ๓ ฉบับ /ซึ่งมีได้...

ซึ่งมิได้จำกัดสิทธิประเทศใดในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาหรือการลาออก โดยประเทศไทยเป็นผู้แทนในเรื่องนี้ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ปัจจุบันบางประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน เช่น สิงคโปร์ มีบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการครอบครองกัญชาถึงการประหารชีวิต หากประเทศไทยทำให้เกิดความแตกต่างกับประเทศในกลุ่มสมาชิกที่สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นตัวแทนสมาชิก ก็อาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ แต่ในส่วนของการทรวงสาธารณสุขก็ได้ให้ความเห็นว่า ไม่ได้เป็นการขัดกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ และได้เขียนรายละเอียดของประกาศฯ เป็นการกำหนดปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกิน ๐.๒% โดยน้ำหนัก โดยไม่ได้เขียนในรายละเอียดว่า ต้น ใบ ราก ดอก ช่อดอก เมล็ด ของพืชกัญชา แต่ในส่วนของผู้ปฏิบัติก็น่าจะดำเนินการได้ยาก เพราะการวัดปริมาณสารแบบนี้จะต้องส่งให้ห้องปฏิบัติการ (Lab) ตรวจซึ่งใช้เวลานาน แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากประมวลกฎหมายยาเสพติดที่เพิ่งประกาศใช้ ไม่ได้ระบุถึงพืชกัญชา จึงต้องมีการออกกฎหมายระดับรองเพื่อควบคุมพืชกัญชาเพราะเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา (นายแพทย์พรเทพ ศิริวนารังสรรค์) สืบเนื่องจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่เป็นการปลดล็อกพืชกระท่อมออกจากบัญชียาเสพติด ประเภทที่ ๕ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้เต็มที่มากขึ้น ทำให้ชาวบ้านทั่วไปสามารถปลูกพืชกระท่อมได้นั้น นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะเป็นการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรอย่างได้รายได้วันละ ๓๐๐ - ๕๐๐ บาท ถือเป็นวิสาหกิจครอบครัวที่ดีมากและยังช่วยลดการแพร่ระบาดของยาบ้าได้อีกด้วย

สำหรับในประเด็นของกัญชา ถือว่ากระทรวงสาธารณสุขเดินถูกทางแล้วในการตัดการกำหนดรายละเอียดของพืชกัญชาในส่วนของดอกและใบออกไปจากร่างประกาศฯ เนื่องจากเป็นส่วนที่มีปริมาณสาร THC สูงมากเกิน ๐.๒% โดยน้ำหนัก แต่หากในร่างประกาศฯ เป็นการกำหนดปริมาณสารแทนการกำหนดเป็นชิ้นส่วนที่เป็นลักษณะทางกายภาพที่สามารถดูได้ด้วยตา จะเป็นการยากในการปฏิบัติมาก จึงเป็นเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย ที่อาจจะต้องให้มีการเสนอวิธีการบังคับใช้กฎหมายต่อไป

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ประธานกรรมการกล่าวขอบคุณคณะกรรมการราชทัณฑ์ทุกท่าน

มติที่ประชุม

รับทราบ

เลิกประชุมเวลา

๑๐.๔๐ น.

รัชพล

(นายรัชพล ธนะเกียรติวารี)
นักทัณฑวิทยาปฏิบัติการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

Nathanael

(นางสาวณธรา ฐิติธราดล)
รท.นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ผู้จัดรายงานการประชุม

ศษ

(นางสาวพิมพ์พร เนตรพุกกณะ)
ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
ผู้ตรวจรายงานการประชุม